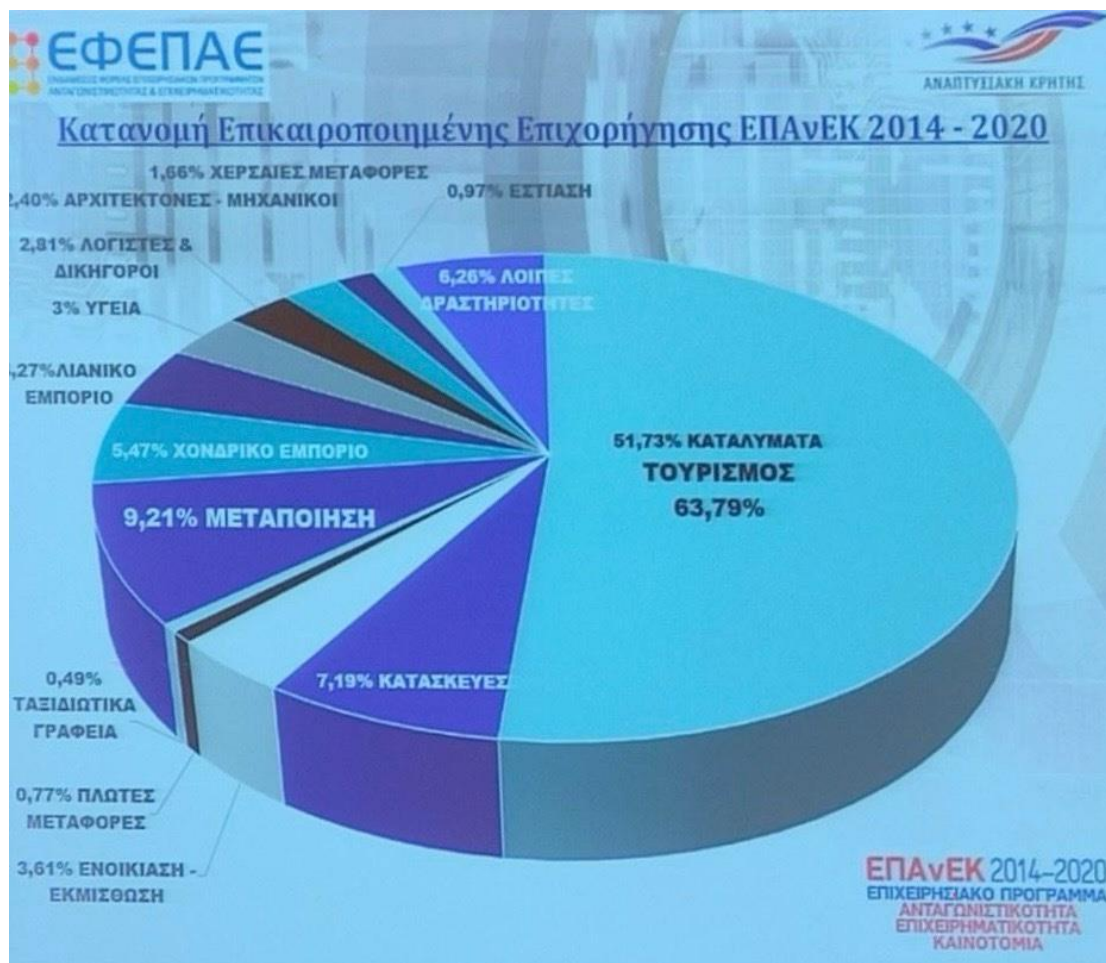

ΕΙΣΗΓΗΣΗ
ΠΡΟΣ ΤΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

24/04/2025

Η Κρήτη σε 10 Χρόνια: Όραμα, Στρατηγική και η Ευκαιρία του ΕΣΠΑ

Η ημερίδα στο Ηράκλειο στις 5 Απριλίου 2025, με θέμα «Υποστήριξη Επιχειρηματικότητας – Αναπτυξιακά Αποτελέσματα Κρήτης» από την Αναπτυξιακή Κρήτης, επιβεβαίωσε με στοιχεία αυτό που πολλοί υποψιάζονταν: ο τουρισμός συνεχίζει να απορροφά τη μερίδα του λέοντος των ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Αν και η τουριστική ανάπτυξη έχει προσφέρει σημαντικά στην οικονομία, η μονοκαλλιέργεια αυτή δείχνει πια τα όριά της. Η Κρήτη βρίσκεται σε κρίσιμο σταυροδρόμι και το μέλλον της εξαρτάται από το εάν θα μπορέσουμε να επαναπροσδιορίσουμε τη στρατηγική μας ανάπτυξη.

Πώς φτάσαμε ως εδώ: Το ευρωπαϊκό χρήμα χωρίς στρατηγική

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα (ΜΟΠ, Πακέτο Ντελόρ, ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης) δόθηκαν ως εργαλείο εκσυγχρονισμού, άρσης των ανισοτήτων και ευρωπαϊκής σύγκλισης. Άλλες χώρες τα χρησιμοποίησαν για να θεμελιώσουν ένα σύγχρονο μοντέλο ανάπτυξης και κάποιες όπως η χώρα μας με πολύ προβληματικό και αντιφατικό τρόπο.

- Χρηματοδοτήθηκαν έργα που κανονικά θα έπρεπε να καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό (ανέγερση σχολείων ,προσλήψεις προσωπικού, ανακαίνιση μουσείων ,εξοπλισμός υπηρεσιών).
- Επιδοτήθηκαν έργα-φιάσκο ή εγκαταλελειμμένα project όπως ξερίζωση καλλιεργειών, για θάψιμο παραγωγής στις χωματερές έργα φαντάσματα (χιονοδρομικά σε πλαγιές χωρίς χιόνι, καλλιέργεια φυτών που μετά τη φύτευση και τη λήψη της επιδότησης παρατήθηκαν στην τύχη τους, καθώς και σε τυποποιητήρια προϊόντων που δεν λειτούργησαν ποτέ.
- Χρηματοδότησε τις αγροτικές επιδοτήσεις που στην ουσία αποτέλεσα ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος αντί μετασχηματισμού και καθετοποίησης της παραγωγής.

Οι επιπτώσεις του υπάρχοντος μοντέλου

Το θέμα όμως είναι ότι αυτή η απρογραμμάτιστη και χωρίς σχέδιο -στρατηγική χορήγηση χρημάτων οδήγησε στην μονοκαλλιέργεια του τουρισμού και στην μικρή αγροτική

παραγωγή που βασίζεται στα φτηνά εργατικά και στις επιδοτήσεις για να επιβιώσει.

Είναι τυχαίο ότι παρόλο που υπάρχουν κεφάλαια κανείς δεν τολμά να τα επενδύσει σε κάτι πέραν του τουρισμού? Μήπως γιατί δεν υπάρχει ένα σχέδιο απορρόφησης της παραγωγής αυτής(είτε βιοτεχνικής είτε βιομηχανικής) πράγμα που κάνει το ρίσκο της επένδυσης πολύ μεγάλο.

Επίσης αυτή η άναρχη ανάπτυξη του τουριστικού και αγροτικού τομέα έχει συνέπειες δυσβάσταχτες (έλλειψη νερού ,εκτίναξη ενοικίων σε απαγορευτικά επίπεδα).

Πολλοί πιστεύουν ότι ο ΒΟΑΚ και το αεροδρόμιο στο Καστέλι θα λύσουν όλα τα προβλήματα και θα συνεχίσουν για αρκετά χρόνια ακόμα το μοντέλα της διαρκής επέκτασης της τουριστικής ζήτησης.

Το νέο ζητούμενο: Όραμα, όχι διαχείριση

Το στοίχημα για το πολιτικό προσωπικό τόσο στο εθνικό όσο και στο τοπικό επίπεδο δεν είναι να μοιράσει τα υπαρκτά χρήματα αλλά να τα χρησιμοποιήσει για να διαμορφώσει ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης που δεν θα μετατρέπει την Κρήτη σε μια τουριστική Ντισνευλαντ τελείως αφιλόξενη για τους ντόπιους και τους εργαζόμενους

Ένα μοντέλο που δεν θα βασίζεται στην εξάντληση των φυσικών πόρων(υπερεξάντληση νερού) χωρίς σχεδιασμό για αλλαγή των καιρικών φαινομένων(τι θα γινόταν άραγε αν η κακοκαιρία Ντάνιελ που έπεσε στη Θεσσαλία έπεφτε στην Κρήτη).Ένα μοντέλο που θα εστιάζει στην προστιθέμενη αξία στη ποιότητα και την καινοτομία και όχι στο μοντέλο ήλιος , και θάλασσα.

Η Κρήτη μπορεί να γίνει Τοσκάνη; Ναι μπορεί.

Η Τοσκάνη στην Ιταλία δεν έγινε παγκόσμιος προορισμός τυχαία. Επένδυσε στην τοπικότητα, την ποιότητα και την

αυθεντικότητα. Στα όμορφα χωριά, στην τοπική παραγωγή, στο τοπίο, στη γαστρονομία, στον πολιτισμό.

Γιατί να μη γίνει το ίδιο και εδώ;

- Να σώσουμε παραδοσιακούς οικισμούς όπως ο Μαρουλάς, που σήμερα αργοπεθαίνουν. Να τους δώσουμε ζωή, χαρακτήρα, ταυτότητα.
- Να συνδέσουμε τον τουρισμό με την τοπική παραγωγή. Ο επισκέπτης θέλει να γευτεί αυθεντικές γεύσεις να του μείνει η Κρήτη ως ένας τόπος με αυθεντικές εμπειρίες, ντόπια προϊόντα, φιλόξενους ανθρώπους. Αυτό είναι το μέλλον.
- Να κάνουμε την Κρήτη σκηνικό του παγκόσμιου κινηματογράφου. Έχουμε το φως, τα τοπία, τις ιστορίες. Ας δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις που θα προσελκύσουν διεθνείς παραγωγές. Η Ιταλία το κάνει εδώ και δεκαετίες.
- Να προβληθούμε όπως μας αξίζει. Όχι πρόχειρα και εμπορικά, αλλά με αυθεντικές εικόνες σύγχρονης αντίληψης, με στρατηγική και φαντασία.
- Να μάθουμε και από όσους τα καταφέρνουν

Το Ισραήλ, σε πιο δύσκολες συνθήκες από εμάς, έχει καταφέρει:

- Να διαχειρίζεται το νερό με σύγχρονο τρόπο.
- Να αξιοποιεί την ηλιακή ενέργεια σχεδόν παντού.
- Να συνδέει την έρευνα με την παραγωγή, τις επιχειρήσεις με τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά του κέντρα.

Καιρός να φέρουμε αυτή τη πρακτική και στην Κρήτη.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 είναι ίσως και η τελευταία ευκαιρία να αλλάξουμε προς το καλύτερο την ποιότητα των ζωής των πολιτών και να παραδώσουμε στις επόμενες γενιές τον τόπο μας τουλάχιστον ίδιο (αν όχι καλύτερο) από αυτόν που βρήκαμε. Το ερώτημα είναι τι όραμα έχουμε.

Θα αφήσουμε το νέο ΕΣΠΑ να περάσει ως μια ακόμη χρηματοδότηση ή θα το κάνουμε το εργαλείο για να αλλάξουμε πραγματικά σελίδα;

Η Κρήτη έχει τα πάντα. Αυτό που της λείπει είναι ένα όραμα φιλόδοξο και ταυτόχρονα εφαρμόσιμο ένα μεγαλόπνοο σχέδιο. Ένα σχέδιο που θα στηρίζεται στην ποιότητα, στην προοπτική, στην καινοτομία, στον άνθρωπο.

Μπορούμε να το πετύχουμε. Αρκεί να αναμετρηθούμε με όσα μας έφεραν πολύ πίσω από τους ανταγωνιστές μας, αρκεί να αναμετρηθούμε με τις παθογένειες που ακόμα και σήμερα διαμορφώνουν την πολιτική.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ-ΟΥΡΑΝΟΥ

Περιφερειακή Σύμβουλος Π.Ε.Ρ

